

John Wesley Hardin(g), nepochopený právnik, pán Veselý

06/2013 [Michal Bystrov](#)

Každý, kto sa zaoberá Hardinovým charakterom zistí, že bol veľmi zložitou osobnosťou. Pre niektorých je vražedným maniakom, pre iných nepochopeným človekom, ktorý nebol schopný komunikácie a preto radšej siahol po zbrani, než aby spory riešil slovne. Jeho súčasný obraz nie je, aspoň mimo Texas, priaznivý. Avšak je možné, že za iných životných okolností, pokiaľ by na neho bol od malička použitý náležitý vplyv, by sa možno podarilo usmerniť jeho agresívne sklony. Možno by sa stal vyhľadávaným právnikom. Zatiaľ však zostal v histórii zapísaný ako nebezpečný zabijak.

Toľko pomerne presná charakteristika v knihe Williama C. Davisa a Josepha G. Rosy *Americký západ. Nebiť Boba Dylana*, ktorý po tomto pištoľníkovi nazval jedno zo svojich najlepších albumov, asi by sa

John Wesley Hardin skôr či neskôr odporúčal na smetisko dejín. Vo svojej dobe patril k najobávanejším desperátom; v roku 1967, keď Dylanova platňa vznikala, bol však už tak zabudnutý, že mu slávny pesničkár ani nemohol prísť na meno. Nahrávke dal omylom názov *John Wesley Harding* – nehľadajme v tom žiadny inotaj, uvažoval jednoducho ako každý druhý a myslel si, že za netypické priezvisko Hardin patrí obvyklé „géčko“. Aj tak sa však našli takí, ktorí v tom videli skrytý zámer a napríklad hlásali, že iniciály JWH značí božské meno Jahve, teda *Som, kto Som* (tetragrammaton JHVH).

V titulnej pesničke Bob Dylan, verný prastarej tradícii balád o Jessem Jamesovi, Billym Kidovi či Samu Bassovi, spieva, že John Wesley Hardin(g) „was a friend to the poor“. Objektívne je také zhrnutie pomerne zábavné, ak uvážime, že Hardinov život v podstate nebol ničím iným, než sledom policajných záznamov o tom, v ktorom okrese koho odpravil. Pôsobivému počtu (sám o sebe tvrdil, že zabil 42 ľudí) vedie zmienka o človeku, ktorého odstrelil, pretože chrápal. Mladík prenikavého pohľadu a pevne stisnutej čeluste úprimne nenávidel černochoch a Mexičanov a nevynechal jediná príležitosť vyskúšať si na nich svoje povestné strelecké umenie. Na druhej strane bol mužom netušených možností, čo sa ukázalo neskôr, keď zložil právnické skúšky a začal si písať na vizitky „Vážený pán John W. Hardin, advokát, kancelária v budove Wells Farga, El Paso 200 1“.

Ďalej stojí za pozornosť, že Hardin ako jeden z mála hrdinov Divokého západu (ak nepočítame sprostredkované spomienky Wyatta Earpa a memoáre syna Jesse Jamesa) napísal svoje pamäte. Polovicu z toho, čo v nich píše, si najskôr vymyslel, ale aj tak ide o cenný zdroj informácií. Svojrážna knižka *The Life Of John Wesley Hardin, As Written By Himself*, ktorá vyšla rok po jeho smrti, teraz poslúži i nám, lebo si podľa nej môžeme urobiť najlepší (a najhorší) obrázok o povahe tohoto nevyspytateľného podivína.

DO HLAVY A DO HRUDE

Narodil sa 26. mája 1853 v Texaskom meste Bonham. Bol z desiatich detí, vyššieho veku sa však dožil len on a jeho o tri roky starší brat Joseph Gibson Hardin. Jeho pradedovia Joseph a John Hardinovia sa vyznamenali v americkej vojne za nezávislosť a v lokalite po nich ostali názvy ako Hardinville, Hardin Valley a Hardin County. Johnova matka, „vzdelaná blondínka“ Mary Elizabeth, sa za slobodna volala Dixonová. Otec James Hardin, ktorému sa vravelo Gip, bol metodistický kazateľ – tzv. circuit rider, čo znamená, že obchádzal na koni svoje „ovečky“ v okolitých mestečkách, a osadách a kázal im Písmo sväté. Kázal, kde sa dalo: po chalupách, na poli, v krčme...

Robil to po vzoru jedného z prvých vodcov metodistického hnutia, anglického teológa Johna Wesleyho – odtiaľ Hardinovo druhé meno. Dodnes sa dá stretnúť z názorom, že Wesley je vlastne skomolenina českého priezviska Veselý. To mali do USA priviesť českí prisťahovalci v 19. storočí.

John Wesley však žil ešte o storočie skôr a anglický jazykovedci slovo odvodzujú od starých Normanov; vraj ide o zloženinu výrazov „wes“ („Western“) a „lea“, čo je pole, pláň či pastvina. V roku 1859 sa rodina s malým Johnom Wesleyom presťahovala do Sumptera v texaskom okrese

Trinity. Tu začal Hardin chodiť do školy (ktorú založil a viedol jeho otec) a tu tiež spôsobil prvé problémy. Môžeme a nemusíme veriť Wesleyho verzii, podľa ktorej všetko začalo tak, že ho spolužiak, istý Charles Slotter, označil za autora sprostých obrázkov na stene školskej budovy. Obrázky boli adresované jednému dievčaťu z triedy, takže sa John samozrejme musel brániť. Slotter na neho vytiahol nôž, ale Hardin bol rýchlejší a sám udavača pobodal, div že ho nezabil.

Za prvý skutočný zárez na pažbe však považoval až zlikvidovanie bývalého otroka menom Mage, ktorý pracoval u Hardinovho strýka a ktorého John, keď mu bolo pätnásť, „z hecu“ vyzval na zápas. Údajne vyhral, na čo si na neho Mage druhý deň počkal a prepadol ho zo zálohy. Wesley ani nezliezol z koňa; za jazdy tasil revolver a vypálil do „negra“ celý zásobník. Potom – ako stojí v jeho pamätiach – síce hneď bežal pre pomoc, chudák Mage však za tri dny zranením podľahol... Otec Gip Hardin správne predpokladal, že tri roky po občianskej vojne sa texaská štátna polícia, tvorená prinajmenšom z jednej tretiny oslobodenými otrokmi, zo synáčikom maznať nebude a tak mu poradil, nech sa schová. „Lawmani“ však skoro zistili, kde sa ukrýva a poslali pre neho troch vojakov víťaznej Únie. Brat Joe Wesleyho síce varoval, avšak náš hrdina sa rozhodol, že sa im postaví ako muž. *„Počkal som si na nich,“* rozpráva, *„a nemal s nimi zľutovania. Vedel som, že ma chcú mučiť a potom zabiť. Začal som s dvojhlavňovou puškou a dokončil ich šesťraňákom. Takže na jeseň roku 1868 už som mal na konte štyroch chlapov a sám som si len zranil ruku.“*

Po zneškodnení vojenského komanda sa Hardin ocitol na úteku. V spoločnosti bandita Franka Polka, ktorý mal na krku tiež jednu čerstvú vraždu, ušiel do okresu Navarro, presláveného tým, že tu po zvolení Lincoln za prezidenta vyvesili na protest miesto americkej vlajky vlajku Texasu. Dvojicu prenasledovala ozbrojená čata – Hardin jej unikol, Polk to šťastie nemal. John Wesley sa potom chvíľku schovával v mestečku Pisgah, kde údajne v hádke o flašu whisky vystrelil jednému človeku oko.

5. januára 1870 hral v diere nazývanej Towash v severotexaskom okrese Hill karty s istým Benjaminom Bradleyom. Samozrejme, že vyhrával, čo jeho spoluhráča tak dožralo, že na neho vykrikol: *„Ak ešte raz zobereš bank, vytrhnem ti pečeň z tela!“* Taká vec sa hrdinom nevrávi, a už vôbec ich nemáte podozrievať z podvádzania... Bradley na Johna vytiahol nôž a ešte k tomu búchačku; Hardin bol ale, čo čert nechcel, neozbrojený, a tak sa jednoducho zodvihol, ospravedlnil a odkráčal. Neskoro večer však Bradley usúdil, že si to s vtáčikom predsa len musí vybaviť: narazil na neho na hlavnej ulici a vystrelil, ale minul. Hardin bleskurýchle vytiahol pištole (používal legendárne colty typu Lightning a Thunderer) – a výsledkom bola jedna guľka v Bradleyho hlave a druhá, ktorá sa mu zavítala do hrude.

20. januára 1870 to mal od Hardina schytať v prestrelke chlapík z Horn Hillu v okrese Limestone. Trochu netradičným dejiskom bol tentokrát cirkus a tým postihnutým bol „cirkusant“. Ani nie za týždeň John, ako správny gavalier sprevádzal v neďalekom mestečku Kosse domov jednu štetku, keď v tom na neho spoza rohu vyskočil zlodej. Žiadal peniaze – Wesley teda prehľadal vrecká, drobné hodil na zem, a keď ich chcel dotýčný zobrať, pribil ho niekoľkými dobre mierenými ranami k zemi. V januári 1871 sa Hardin prvý krát dostal do väzenia – paradoxne za vraždu šerifa texaského mesta Waco, Labana Johna Hoffmana, o ktorej vždycky tvrdil, že ju nespáchal. Vo väzbe od spoluväzňa potajomky získal zbraň a keď ho neskôr (zviazaného na konskom chrbte) eskortovali k súdu policajti Edward T. Stakes a Jim Smalley, bolo len otázkou času, kedy ju použije. Počas cesty sa zastavili, Stakes šiel koňom zohnať žrádlo a Smalley sa rozhodol, že si sedemnášťročného výrastka zatiaľ trochu podá. Párkrát ho vzal pažbou – John predstieral, že sa bojí, schoval sa za bok ponyho, ktorý ho viezol a odtiaľ na Smalleyho nečakane vypálil. Smrteľne ho zranil. Potom odcvával na Stakesovom koni, v prvej kováčni donútil kováča, aby mu odstránil putá a vydal sa za svojimi bratrancami Clementsovimi do Gonzalesu na juhu Texasu. Clementsovia sa chceli zapojiť do prekvitajúceho dobytkárskeho biznisu a hnať stádo do Kansasu, čo sa hľadanému Johnu Wesleymu veľmi hodilo. Stal sa z neho „trail boss“, teda vodca. Svoju funkciu vykonával svedomito, o čom svedčí príhoda z februára 1871, pri ktorej preškolil (rozumej: skoro umlátli rukou pištole) ďalšieho bývalého otroka, ktorý sa pokúsil jednu kravu ukradnúť. Do konce mesiaca stačil zastreliť ešte troch Mexičanov, s ktorými hral kartovú podobu „škrupiniek“, tzv. trojkaretné monte. S každým novým zapadákovom, ktorý Hardinovi muži na svojej výprave po vyhlásenej Chisholmovej ceste navštívili, pribúdalo ranených či mŕtvych vaqueros (mexických honákov) a zlodejov dobytky. Jeden z nich napríklad urobil tú neodpustiteľnú chybu, že Hardinovi prestrelil klobúk. Toho John prenasledoval tak dlho, pokiaľ mu na oplátku neprestrelil hlavu. Vzťahy medzi konkurenčnými kovbojskými partami sa priostrovali a do

toho naviac vpadli dvaja indiáni, ktorým mal dobrý kresťan John Wesley tiež čo povedať...

S ľahkým srdcom môžeme preskočiť ďalšie stránky Hardinova rukopisu, na ktorých sa v podstate opakuje stále to isté. Keď s partiou prihnal stádo až na koniec Chisholmovej cesty, do nechvalne presláveného mesta Abilene, uvelebil sa v pajzli patriacim tamojším šedým eminenciám Benu Thompsonovi a Philu Coeovi. Tí dvaja sa za Boha nemohli zhodnúť s miestnym šerifom, ktorý nebol nik iný než Divoký Bill Hickok. Billovi vadilo už to, že Coe z Thompsonom nazvali svoju krčmu The Bull's Head a na štít namaľovali býka s obrovským stoporeným penisom. Prikázal im, nech poburujúci výjav odstránia a keď odmietli, urobil tak sám. Rozzúrený Thompson sa pokúsil presvedčiť Hardina, ktorý sa v okolí zdržoval pod krycím menom Wesley Clemmons („ale kludne mi hovorte Little Arkansas“), aby im urobil službu a poslal Divokého Billa do večných lovísk. Hardinovi sa nechcelo – predsa len k významnému kolegovi cítil určitý rešpekt.

Hickok, ktorý vedel, že je na Johna v Texase vydaný zatykač, ho neskôr sám vyhľadal a poradil mu, nech sa v Abilene drží stranou. Tí dvaja sa potom ešte stretli v auguste, keď tadiaľ Hardin znova prechádzal. Vtedy mu Hickok veľkomyselne dovolil, aby si pri vstupe do mesta ponechal svoje zbrane. John Wesley však, ako sa hovorí, sklamal jeho dôveru: v hoteli American House, kde v noci s honákmi spal, totiž zastrelil cez stenu onoho pána, čo tak moc chrápal (jeho meno znelo Charles Cougar). Po rokoch sa vo svojej autobiografii snažil vysvetliť, že v skutočnosti bol v izbe prepadnutý a keď chcel útočníka zneškodniť, nešťastnou náhodou zasiahol späť v susednej miestnosti, čo sa vraj dozvedel až z novin, ktoré o incidente priniesli tuto stručnú správu: „*V pondelok v noci bol v posteli v hoteli v Abilene zabitý muž. Vrah, desperát nazývaný Arkansas, utiekol. Je to už jeho šiesta vražda.*“

To však Hardina podcenili. Dodajme, že okrem pištoľníkových memoárov existuje ešte iný zdroj, podľa ktorého sa John Wesley k vražde naopak priznal. Spätne sa totiž mal posťažovať: „*Koluje o mne kopec lží. Tak napríklad sa hovorí, že som zabil asi šesť alebo sedem chlapov len kvôli tomu, že chrápali. To teda nie je vôbec pravda. Kvôli chrápaniu som zabil len jedného.*“

OSUDNÉ TRAKY

Tak či tak, historika sa rýchlo ujala a uveril jej i šerif Hickok, ktorý – málo platné – takéto výstrelky nemohol tolerovať. Hardin preto musel zmiznúť skôr, než si pre neho Divoký Bill príde. Utielol oknom v druhom poschodí, cez strechu hotela sa dostal ku konskej stajni a tam, schovaný v kope sena, čakal, kým Hickokovi muži neodišli. Potom nasadol na koňa a upaľoval do tábora honákov za mestom. Deň na to túto časť Texasu definitívne opustil a do Abilene sa už viac krát nevrátil. Štátna polícia, Mexičani, šerifovia, kovboji... Nekonečný zoznam obetí stále narastal. Počiatkom roka 1872 sa Hardin, spolu s bratrancami zaplietol do jednej z najkrvavejších dobytkárskych vojen v texaských dejinách, ktorá si vyžiadala najmenej 35 životov a v ktorej proti sebe bojovali farmárske rody Taylorou a Suttonou. Pravdepodobne bol pri tom, keď to v máji 1873 kúpil Suttonov spojenec, šerif Helms z Albuquerque. Už pred tým odpravil Helmsovho zástupcu J. B. Morgana a ešte v roku 1875 jeho guľka zasiahla nového lídra Suttonovho gangu, Reubena H. Browna. Vo svojej knihe potom napísal, že mal prsty i v zabíjaní samotného Williama E. Suttona, ktorého biedny život skončil roku 1874, zrovna keď čakal na parník, ktorý ho mal odviezť nadobro z tohoto prekliateho kraja. 7. augusta 1872 bol John Wesley postrelený v mestečku Trinity pri hádke, ktorá sa opäť týkala kariet – tento krát pokru. Vtedy mu došlo, že ani on nie je nesmrteľný a keď sa z rany vylízal, rozhodol sa, že s krvavým remeslom skončí. Vydal sa do rúk šerifovi okresu Cherokee, odovzdal mu pištole a informoval ho, že si praje byť súdený za svoje doterajšie zločiny, aby „mal zase čistý štít“. Lenže keď sa dozvedel, koľko toho na neho šerif Reagan má, nejako si to v hlave prehodnotil. Niekdo z jeho blízkych mu do väzenia prepašoval píľku; John prepíľil mreže a oknom zmizol. Doteraz sme sa ani slovom nezmienili o tom, že i taký darebák ako Hardin mal ženu a deti. Po svojom „angažmá“ vo vojne Taylorou a Suttonou ich musel presťahovať do Gainesville na Floridě (neskoršieho rodiska rockovej hviezdy Toma Pettyho), kde – rovnako ako rodina Jesseho Jamesa v St. Josephu v Missouri – všetci žili pod falošnou identitou. John si teraz hovoril Swain, to ale neznamená, že by sa držal doma. Naopak, kedykoľvek mohol, zastrieľal si na nejakého černocha, či dokonca pomáhal jedného zlyncovať a upáliť pred miestnym väzením. 26. mája 1874 sa znovu objavil v Texase, v salóne v meste Comanche, kde chcel s kumpánmi osláviť svoje dvadsiate prvé narodeniny. Náhodou sa tu zrazil zo zástupcom šerifa Charlesom Webbem. Spýtal sa ho, či má v úmysle ho zatknúť a keď Web odpovedal, že nie, pozval ho do hotelu na drink. Čo sa stalo potom, nie je isté a je tam veľa názorov. Isté však je, že zástupca sa z hotelu živý nevrátil. Vzhľadom na to, že Charles Webb bol v Comanche obľúbený, hrozilo, že sa Hardin sám stane obeťou

lynča. Nakoniec vyviazol, jeho brat Joe a bratraci Bud a Tom to však za neho škaredo odskákali.

Rozzúrený dav ich obesil za hrdlá tak, aby sa zľahka dotýkali trávy pod nohami, ale dosť vysoko na to, aby sa pomaly uskrtili. Na Johna bola vypísaná odmena 5000 dolárov, šli po ňom tajní i rangeri.

Po troch rokoch usilovného prenasledovania, presnejšie 24. augusta 1877, ho chytili vo vlaku v Pensacole, štát Florida. Iróniou je, že sa pokúsil tasiť, lenže kolt sa mu zachytil o traky... Obávaný zabijak bol súdený za vraždu šerifa Webba a odsúdený k dvadsiatim piatim rokom v texaskej štátnej väznici Huntsville. Sedel tu od 28. septembra 1878 do 16. marca 1894, takže si odsedel necelých šesťnásť rokov. Zo začiatku sa niekoľkokrát pokúsil o útek, ale potom si na život v base zvykol. Začal čítať teologické spisy, pomáhal s nedeľným kázaním a študoval právo. Dva roky bol upútaný na lôžko – následok starej, nikdy nezhojenej rany. Ale prežil – i svoju ženu Jane, rodenú Bowenovú, ktorá zomrela v novembri 1892.

Po prepustení sa najskôr odobral do Gonzalesu, kde mal príbuzných. 21. júla zložil advokátske skúšky a získal povolenie prevádzkovať právne služby. Zároveň sa však s niekým stavil o päť dolárov, že na jeden pokus zloží „Mexičana, čo sa slní na tamtej krabici od mydla“, ako povedal, tak aj urobil: trafil bedňu a chudák chlap sa zabil tým, ako nešikovne spadol.

V januári 1895 sa John Wesley oženil s pätnásťročnou Callie Lewisovou a presunul sa do El Pasa, kde si otvoril advokátsku kanceláriu. Tunajší policajt John Selman Jr. zatkol jeho milenkú, prostitútku Beulah Moroseovú, za to, že „mávala búchačkou na verejnosti“. Hardin sa mu vyhrážal, preto si ho našiel policajtov otec, päťdesiatšesť ročný John Selman senior. 19. septembra poobede sa s ním pohádal a krátko pred polnocou, keď hral Hardin kocky v salóne Acme, si to k nemu ešte raz namieril, a tentokrát ho rovno strelil do hlavy. John, ktorý vôbec nestihol zareagovať, bol na mieste mŕtvy. Selmana súdili za vraždu a potom ho prepustili s odôvodnením, že šlo o sebaobranu. O rok neskôr ho zabil šerif George Scarborough, s ktorým sa tento chlapík pochybnej povesti chytil – ako inak než kvôli kartám. Scarborough zomrel presne o štyri roky neskôr. ako inak než na „otravu olovom“...

